

Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec

Plangebied: *Restaurant Koekenbier in het Koningin Emmapark, gemeente Medemblik*
Adviesnummer: *151*
Opsteller: *C. Schrickx, C. Soonius & M. H. Bartels*
Datum: *03-09-2012*

Op verzoek van de gemeente Medemblik is gekeken naar het archeologisch aspect m.b.t. de nieuwbouw van restaurant Koekenbier in het Koningin Emmapark in Medemblik.

Aangezien er nog geen Nota Archeologiebeleid is vastgesteld met een bijbehorende beleidsadvieskaart waarop vrijstellingen voor archeologisch onderzoek staan aangegeven is er een archeologische Quickscan uitgevoerd.

Begrenzing plangebied (rode cirkel) op google earth

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 0229-/252589/06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 0229-252587/06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

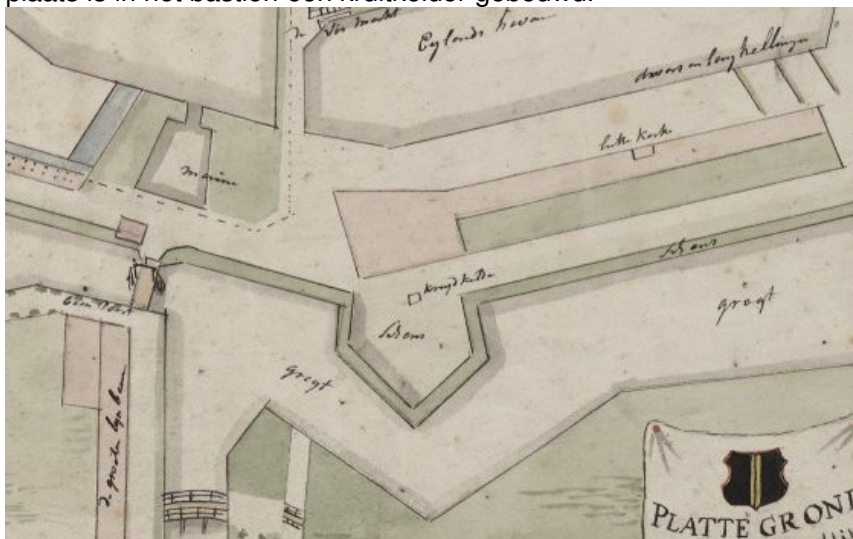
**Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec**

werd rondom het nieuwe havengebied een stadswal met twee bastions aangelegd, die in het oosten op Kasteel Radboud aansloot. Op het meest oostelijke bastion werd de Zuidermeelmolen geplaatst. Ten zuiden van de Pekelharinghaven, tussen de haven en de omwalling, kwam een nieuwe woonwijk te liggen. De stadsuitleg met havens, omwalling en bastions is te zien op de kaart van Blaeu uit 1649.

Afb. 2 De stadsuitleg van 1632 met het oostelijke bastion

Op een stadsplattegrond uit 1816 is te zien dat in die tijd de omwalling er nog hetzelfde bij lag als in de 17de eeuw. De Zuidermeelmolen is inmiddels verdwenen en daarvoor in de plaats is in het bastion een kruitkelder gebouwd.

Afb. 3 Het bastion met kruitkelder in 1816

Enkele decennia later was de omwalling en omgrachting aan verval onderhevig. Op de oudste kadastrale kaart uit 1825 is de Oostergracht een stuk minder breed en kent een grillig verloop. De verdedigingswerken hadden in deze tijd hun functie verloren. In de tweede helft van de 19de eeuw werden de wallen, stadspoorten en bastions gesloopt. In 1872 werd de

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius: 0229-/252589/06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels: 0229-252587/06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

**Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec**

Pekelharinghaven gedempt en voorzien van een voetbalveld. De haven werd in 1988 weer open gegraven. Op de plek van de oude omwalling werd in de jaren 30 in het kader van de werkverschaffing het Emmapark aangelegd, zoals die tegenwoordig nog steeds bestaat. De huidige oever met de Oosterpoortsgracht komt niet overeen met de oorspronkelijke vorm van het bastion. Het huidige restaurant vindt zich deel op de omwalling van het bastion. Hiervoor is een deel van de escarp, het talud van de voorflank van het bastion, afgegraven.

Afb. 4. Uitsnede uit de kadastrale minuut uit 1825

Afb. 5 plangebied (rode cirkel) geprojecteerd op huidige topografie en kadastrale minuut uit 1825

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 0229-/252589/06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 0229-252587/06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

**Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec**

Archeologische verwachting

Op basis van de ligging van het plangebied in de historische kern van Medemblik geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Meer specifiek bevinden zich in het plangebied de resten van de omwalling van het Bastion. De 17e eeuwse aanleg van de omwalling en de 20e eeuwse aanleg van het Emmapark zullen archeologische resten uit eerdere perioden hebben aangetast. Op de locatie zelf is op basis van de huidige gegevens geen bewoning aantoonbaar. Wel zullen resten van het grondlichaam in de vorm van ophogingslagen en mogelijk ingeslagen munitie aanwezig zijn. Deze ophogingslagen zullen waarschijnlijk bestaan uit geschikt bodemmateriaal als klei en zoden. Tevens kan ook stadafval uit Medemblik zijn toegepast en mogelijke houten delen om de grond op de plaats te houden. Een van baksteen gemetselde bescherming aan de waterlijn van de escarp lijkt niet voor de hand te liggen.

Conclusie

Conform de bij ons bekende bouwtekeningen krijgt het nieuwe restaurant geen (diepe) kelders. Op basis van de recente bebouwing in het plangebied, alsmede de ligging van het plangebied t.o.v. de stadswal en bastion, het toekomstige bouwvolume is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Indien echter de plannen wijzigen en toch een kelder op de plaats van het escarp wordt aangelegd of een (diepe) bodemsanering wordt uitgevoerd, zal enig archeologisch onderzoek moeten plaatsvinden. De kosten hiervan zijn voor de initiatiefnemer van het project.

Archeologie West-Friesland adviseert op basis van de huidige bekende gegevens de gemeente het plangebied vrij te geven m.b.t. het aspect archeologie.

Wij verzoeken in de sloopmelding op te laten nemen dat de eigenaar een week voorafgaande aan de sloop Archeologie West-Friesland hiervan in kennis stelt (0229-252589 of 06-25272867).

Tijdens de sloop van het huidige pand en de nieuwbouw van het toekomstige pand kunnen resten van de omwalling en vondsten uit de ophogingslagen worden aangetroffen. Deze zullen tijdens een zogenaamde sloopbegeleiding worden gedocumenteerd. Hiervoor heeft Archeologie West-Friesland toegang nodig tot het terrein. Deze sloopbegeleiding zal niet leiden tot kosten voor de initiatiefnemer.

Wanneer vondsten en structuren deze lage verwachting overstijgen, kan na overleg en een besluit van de gemeente worden overgegaan tot een bescheiden noodonderzoek. De kosten hiervan zijn voor de initiatiefnemer van het bouwproject.

Derden hebben geen toestemming tot het doen van archeologisch onderzoek of het verzamelen van vondsten. Alle vondsten uit het onderzoek blijven eigendom van de overheid, in dit geval de provincie Noord-Holland.

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius: 0229-/252589/06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels: 0229-252587/06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec

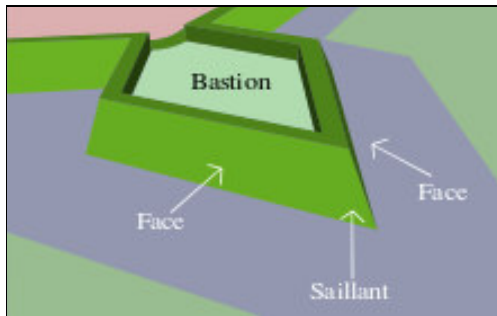
Bronnen

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier/Westfries Archief. Noorderkwartier perfect gemeten. Kaarten van Noorderkwartier en West-Friesland in de 17de eeuw (cd-rom).

Minuutplan, 1825. Gemeente Medemblik, sectie A genaamd Medemblik een blad (www.watwaswaar.nl).

Provincie Noord-Holland, 2001. Cultuurhistorische Waardenkaart West-Friesland (cd-rom).

Website Menno van Coehoornstichting, Utrecht.

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 0229-/252589/06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 0229-252587/06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl